

E S T R U C T U R A I I N S T I T U C I O N S
E C O N O M I Q U E S I (M U N D I A L)

CURS 1992/93

Professor: Jordi Rosell
Curs 2on. General. Grup Tarda

(i) Temari

INTRODUCCIO

Llicó 1º.- L'estudi de l'Economia Mundial

L'enfocament de l'economia mundial. Els fenòmens "internacionals" i els agents "multinacionals".- Sistemes econòmics i nivells de desenvolupament.- Ordre econòmic internacional i divisió internacional del treball.- Les relacions de dominació a l'economia mundial.- L'economia mundial després de la crisi dels setanta.

Llicó 2º.- Introducció a les tècniques de l'anàlisi estructural
La Comptabilitat Nacional i els comptes del sector exterior.- La Balança de Pagaments: construcció i significat dels diferents saldos.- L'anàlisi input-output.- Algunes relacions significatives de l'intercanvi internacional.

PART I: FORMACIO I ARTICULACIO DE L'ECONOMIA MUNDIAL

Llicó 3º.- Sorgiment i consolidació d'un Sistema Econòmic Mundial
La transició al capitalisme i la formació d'una "economia-món".- La "revolució industrial" i l'expansió de les relacions econòmiques internacionals. Hegemonia britànica, lliurecanvisme i imperialisme.- La configuració d'una divisió internacional del treball i la formació d'un sistema centre-perifèria.

Llicó 4º.- L'ordre econòmic internacional de la posguerra
El període d'entreguerres i la fallida de l'ordre econòmic internacional.- El quadre geopolític al 1945. Les bases de la cooperació econòmica internacional.- Les regles de joc. Les organitzacions econòmiques internacionals.- La política de blocs. La descolonització i l'emergència del Tercer Món.

Llicó 5ª.- La dinàmica de les economies centrals

Creixement econòmic, ones llargues i transformacions.- La crisi dels trenta i les seves repercussions.- La recuperació post-bèlica i el "Pla Marshall".- El creixement econòmic dels anys cinquanta i seixanta: alguns trets bàsics. L'economia mixta i el "Welfare State". Interdependència, integració i cooperació econòmica internacional.- La crisi dels setanta.

Llicó 6ª.- Els països en vies de desenvolupament

La inserció "clàssica" de la perifèria al Sistema Econòmic Mundial i la seva crisi.- Els PVD al període de creixement econòmic de la posguerra. Les transformacions: els processos d'industrialització.- Trets bàsics dels PVD.- Unitat i diversitat dels PVD.

Llicó 7ª.- Les economies planificades

La planificació econòmica: objectius, tècniques i elements.- Els diferents models de planificació.- El model de planificació centralitzada de la URSS: Elements bàsics i paper de les relacions econòmiques internacionals.- L'estancament econòmic i la necessitat de les reformes. Les reformes econòmiques de la "perestroika".

PART II: RELACIONS ECONOMIQUES INTERNACIONALS

Títol 1: Comerç internacional

Llicó 8ª.- Teoria i política del comerç internacional

L'anàlisi econòmic del comerç internacional.- Els clàssics: Smith, Ricardo i Stuart Mill. El Teorema de Hecksher-Ohlin.- Desenvolupaments recents de la teoria del comerç internacional.

Llicó 9ª.- Instruments de política comercial

Aranzel definició i classificació.- Els efectes d'un aranzel.- Restriccions quantitatives. Compres de les Administracions Públiques. Normes i regulacions administratives, tècniques i sanitàries. Altres BNA.- Altres distorsions al comerç exterior.- La taxa de protecció efectiva.

Llicó 10ª.- Integració econòmica

La integració econòmica i els seus graus.- Els efectes de la integració: la teoria pura de les Unions Duaneres i els desenvolupaments posteriors. La consideració dels efectes dinàmics.- De la Unió Duanera a la Unió Econòmica.- Els processos d'integració econòmica a l'actualitat.

Llicó 11ª.- La política comercial després de 1945

De la "Carta de l'Havana" al GATT.- El GATT: principis i estructura organitzativa. Les Negociacions Comercials Multilaterals. Els resultats de la "Ronda Tokyo".- La crisi dels setanta i l'evolució de l'intercanvi internacional.- El "neoproteccionisme": manifestacions i arrels.- La "Ronda Uruguai".

Llicó 12.-Països en Vies de Desenvolupament i comerç internacional

El lloc dels PVD al comerç internacional.- La "doctrina Prebisch". La qüestió de la Relació Real d'Intercanvi.- La Conferència de les Nacions Unides sobre Comerç i Desenvolupament (UNCTAD). El sistema Generalitzat de Preferències. El Programa Integrat de Productes Bàsics.- Les exportacions de productes manufacturats des dels PVD.

Títol 2: Relacions Monetàries Internacionals

Llicó 13.- Els pagaments internacionals i els mercats de divises

Pagaments internacionals i transaccions en divises.- Característiques generals dels mercats de divises. L'oferta i la demanda.- La determinació del tipus de canvi.- Les intervencions dels bancs centrals als mercats de divises. Control de canvis. Sistemes de tipus de canvi: fixes i flexibles.- El risc de canvi. Tipus de canvi a termini.- Arbitratges.

Llicó 14.- L'ordre monetari internacional

Funcions i trets bàsics d'un sistema monetari internacional.- La Conferència Monetària i Financera de Bretton Woods. El "Pla White" i el "Pla Keynes".- El SMI de Bretton Woods. El FMI: recursos i drets de gir.- L'evolució del sistema. El "pool de l'or". La creació dels DEG.- La qüestió dels Eurodòlars.

Llicó 15.- L'actual Sistema Monetari Internacional

L'enfonsament del SMI de Bretton Woods.- La II Reforma del FMI. La nova valoració dels DEG.- Les operacions del FMI.- 20 anys de tipus de canvi flotants.- Cap a una reforma del SMI.

Llicó 16.- La Unió Monetària Europea

Integració econòmica i integració monetària.- Els antecedents: la "serp" monetària.- El Sistema Monetari Europeu. L'ECU. Els mecanismes d'intervenció i crèdit. El FECOM.- El funcionament del SME: 1979-92.- L'Unió Econòmica i Monetària Europea.

Títol 3: Moviments internacionals de factors

Llicó 17.- Moviments internacionals de capital

Delimitació conceptual i classificació.- Aspectes teòrics: causes i efectes dels moviments internacionals de capital.- L'edat d'or de la inversió internacional (1870-1913).- El període d'entreguerres i la caiguda de la inversió internacional.

Llicó 18.- La inversió directa i l'empresa transnacional

Factors explicatius de la inversió directa estrangera.- La dinàmica de la inversió directa des de 1945: algunes característiques.- La inversió directa estrangera en un context de crisi.- L'empresa transnacional i les relacions econòmiques internacionals.- Polítiques enfront de l'empresa transnacional.

Llicó 19ª.- Els mercats financers internacionals

Finançament internacional i mercat d'eurodivises.- Origen i creixement del mercat d'eurodòlars. L'estructura del mercat d'eurodivises.- Préstecs internacionals (eurocrèdits) i préstecs estrangers.- El mercat d'emissions internacionals: euroemissions (eurobonos) i emissions estrangeres.- La direcció dels fluxes financers internacionals.

Llicó 20ª.- El finançament internacional del desenvolupament

Categories del finançament internacional del desenvolupament. L'element concessional.- L'Ajut Oficial al Desenvolupament. El Banc Mundial.- Les fonts privades. La inversió directa. Els mercats financers internacional.- La crisi del deute extern.- Evolució recent del finançament internacional del desenvolupament.

Llicó 21ª.- Desplaçaments internacionals de mà d'obra

Les migracions transatlàntiques dels segles XIX i XX.- Les migracions cap i al si d'Europa al segle XX.- L'anàlisi econòmica dels moviments internacionals de treballadors: els determinants de l'emigració.- Crisi i fluxes internacionals de mà d'obra.

PART III: TENDENCIES ACTUALS DE L'ECONOMIA MUNDIAL

Llicó 22ª.- Evolució del procés d'integració econòmica a Europa

La CEE: de la Unió duanera a la Unió Econòmica.- Les ampliacions de la CEE.- La Política Agrícola Comunitària: característiques generals, evolució i crisi. Altres polítiques comunitàries.- Les Institucions Comunitàries: trets bàsics i evolució.- Les relacions exteriors de la CEE.- L'Acta Unica Europea.- El Tractat de Maastricht i l'Unió Econòmica i Monetària.

Llicó 23ª.- La qüestió del Nou Ordre Econòmic Internacional

La posada en qüestió de l'ordre econòmic internacional de la postguerra: de la "Conferència de Bandung" a la Declaració sobre l'establiment d'un NOEI.- Principals aspectes del NOEI.- El fracàs del diàleg Nord-sud.- L'"Informe Brandt".- La cooperació Sud-Sud.

Llicó 24ª.- Els informes de prospectiva

Els informes del Club de Roma: els límits del creixement econòmic.- L'informe Leontief i el futur de l'economia mundial.- L'Informe Interfuturs de l'OCDE.- La visió del CEPPII.

(ii) Calendari aproximat

- I Quadrimestre (Setembre-Desembre): Lliçons 1ª a 12ª
II Quadrimestre (Febrer-Maig): Lliçons 13ª a 24ª
-
-

(iii) Bibliografia bàsica

No hi ha cap llibre que cobreixi íntegrament el Temari i que utilitzem com a "llibre de text" o "manual". Es suggereix la consulta d'alguns dels següents útils per a bona part dels temes:

- Byé, M. i Destanne de Bernis, G., Relations économiques internationales, Dalloz, 1986.
- Chachioliades, M., Economía Internacional, McGraw Hill, 1987.
- Lindert, P.H., International Economics, Irwin, 1986.
- Sodersten, B., International economics, McMillan, 1982.
- Tamames, R., Estructura Económica Internacional, Alianza, 1991.
- Varela, M., (coord.), Organización Económica Internacional. Problemas actuales de la economía mundial, Pirámide, 1991

La bibliografia bàsica es complementa amb referències bibliogràfiques (llibres, articles, fonts estadístiques, informes...) específiques per a cada lliçó, fàcilment accessibles pels estudiants per a ampliar i complementar les explicacions de classe. Aquestes referències es donaran al començar les diferents parts del Programa.

(iv) Normes sobre exàmens i avaluacions

L'avaluació es farà mitjançant dos exàmens parcials. El primer a mig curs i el segon a final. Serà necessari haver aprovat el primer parcial per a presentar-se al segon. Hi haurà a més exàmens finals.

(v) Horaris de tutoria

- Dilluns: 17:45 a 19:15h.
Dimecres: 17:45 a 19:15h.

Bellaterra, setembre de 1992